

**„ВЪПРОСЪТ ЗА СПРАВЕДЛИВОСТТА. СЪДЕНИТЕ
ЖУРНАЛИСТИ В БЪЛГАРИЯ“ – СБОРНИК С
ИНТЕРВЮТА, СТАТИИ И КОМЕНТАРИ**
Съставители: Жана Попова и Снежана Попова. София, 2022,
УИ „Св. Климент Охридски“

*Вяра Ангелова**

Сборникът е резултат от научноизследователските усилия на студенти, докторанти, общественици, учени и юристи, направени в периода 2019–2020 г.

Без всякакво съмнение сборникът е важен със своята тематика. В него се представя картината на съдебните преследвания срещу журналисти в България след 2007 г. Повдигат се и редица въпроси за общественото доверие към институциите, професионалните ценности, отношенията с аудиторията. Имплицитната централна тема е темата за свободата, отговорността и солидарността.

Книгата е структурирана в три части. Първата част – „За съдебните процеси срещу журналисти“, е своеобразен увод и представяне на темата. Въвеждащият текст на Красимир Кънев разглежда разликите между формалния и неформалния социален контрол с оглед на свободата на изразяването. Разсъждавайки върху конкретни примери от европейски съдебни практики и български реалии, К. Кънев определя изразяването чрез слово като социално поведение, което търпи ограничения, санкции и договорена или наложена регламентация. Следващите три текста на Ж. Попова и Сн. Попова навлизат в конкретиката на изследването. В първия си текст Жана Попова прави преглед на предходни проучвания по темата, представя същината на изследването с неговите ограничения, въпроси, респонденти и пр., дава резултати от ана-

* Доктор на науките, доцент във Факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

лиза на направените интервюта. Вторият текст на Жана Попова полага акцент върху систематизирането на казусите по отделни тематика като „теми табу“, „нормалност“, „кой говори“ и др., като използва богат набор от библиографични заглавия. Снежана Попова също обобщава интервютата, но през призмата на споделеното от журналистите респонденти; анализира (само)преживяването на професията; разсъждава върху новите измерения на център – периферия в медиите и пр.

Втората част съдържа 15 интервюта с журналисти от цялата страна, избрани заради общата им съдба да бъдат съдени заради професионалните си занимания. Изходите на делата, продължителността на съдебните процеси, усещането за справедливост са различни. Въпреки това оценките им за смисъла на журналистическите усилия остават сходни. Събраните свидетелства от Росен Босев, Юлиана Методиева, Венелина Попова, Мариета Димитрова, Геннадий Маринов, Иван Бакалов, Емилия Димитрова-Данкова, Валентин Ненков, Явор Дачков, Иво Инджев, Катя Касабова, Слави Ангелов, Божидар Божков, Ася Пенчева и Борис Ангелов имат своето историческо значение като отпечатък на времето – преценки за медиите; средата, в която работят; обществото. Със сигурност техните изповеди могат да бъдат оценявани и от бъдещите изследователи, което ги прави изключително ценни. Намирам тази част за „сърце“ на сборника.

Третата част е най-кратка като обем, но пък е изключително ценен контрапункт на втората. В нея е представен текстът на Мирослава Тодорова и Калин Калпакчиев „Съдебните дела срещу журналисти – особености и тенденции“. Ако интервюираните журналисти застъпват гледната точка на „преследваните“ в съдебното дело, то в този текст са посочени постаментите и мотивите, които (трябва) да ръководят съдиите. Компетентният поглед на законоприлагащите съдии Мирослава Тодорова и Калин Калпакчиев не ангажира читателя толкова емоционално, колкото автобиографичните разкази на журналистите, а се насочва към рационалния анализ, какъвто в крайна сметка се предполага, че следва да бъде запазен в името на общественото здраве. В този смисъл намирам за подходящ избор този текст да бъде разположен като финален, заключващ акорд на сборника.

Сборникът е полезен, стойностен и навременен и по тематика, затова се надявам да послужи в работата както на журналистите, така и на юристите, правозащитниците и работещите в институциите и в гражданските организации.